

10. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV.
URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

REFERENCES

Dmytryshyn, V. S. "Dohovir komertsii noi kontsesii ta dohovir franchaizynhu. Spivvidnoshennia poniat ta pravova pryroda" [The contract of the commercial concession and franchise agreement. The relationship between the concepts and the legal nature]. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*, no. 3 (2010): 199-202.
"Franchayzing – schitayem tsifry i... dengi" [Franchising – believe numbers and... money]. <http://www.napyc.com/fr7/>
[Legal Act of Ukraine] (1999). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>

Levchenko, Yu. G. "Problemy i perspektivy razvitiya franchayzinga kak novoy formy organizatsii biznesa v Ukraine" [Problems and prospects of franchising as a new form of business organization in Ukraine]. *Molodoy uchenyy*, no. 8 (2013): 211-215.
[Legal Act of Ukraine] (1993). <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>
[Legal Act of Ukraine] (2003). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
[Legal Act of Ukraine] (2003). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
Ofitsiyniy sait Asotsiatsii franchaizynhu v Ukraini. <http://franchising.org.ua/>
Ofitsiyniy sait Franchise Group. <http://franchisegroup.com.ua>
Ofitsiyniy sait Derzhavnoi sluzhby statystyky. <http://www.ukrstat.gov.ua>

УДК 336.7:336.027

ЧИННИКИ РОЗМІЩЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ФІНАНСОВИМИ ПОСЕРЕДНИКАМИ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

© 2017 КОВЕРНІНЬСЬКА Ю. В.

УДК 336.7:336.027

Ковернінська Ю. В. Чинники розміщення фінансових ресурсів фінансовими посередниками в економіці України

У статті розкрито сутність чинників, які визначаються як явища чи процеси, у результаті дії яких відбувається зміна кількісних та/або якісних параметрів розміщення фінансових ресурсів фінансовими посередниками в економіці України. Аналіз найбільш розповсюджених підходів до класифікації чинників, які впливають на різні аспекти діяльності фінансових посередників, дозволив виділити авторський підхід щодо систематизації чинників розміщення фінансових ресурсів фінансовими посередниками. Визначено дві групи ключових чинників та встановлено зв'язки між ними. За джерелом походження виділено зовнішні та внутрішні. За змістом до зовнішніх включено економічні, правові, політичні, соціально-демографічні, а до внутрішніх – фінансова база, кредитна та інвестиційна політика посередника. Аналіз чинників, особливостей їх дії та наслідків впливу показав, що вони мають здатність стимулювати, стримувати, спрямовувати розміщення фінансових ресурсів фінансовими посередниками в економіці.

Ключові слова: фінансові посередники, чинники, вплив, розміщення, фінансові ресурси, банки, кредитування, інвестиції.

Табл.: 1. **Бібл.:** 13.

Ковернінська Юлія Вікторівна – кандидат економічних наук, старший викладач кафедри фінансових ринків, Університет державної фіскальної служби України (вул. Університетська, 31, Ірпін, Київська область, 08201, Україна)

E-mail: JVSyrotiuk@gmail.com

УДК 336.7:336.027

Ковернінська Ю. В. Фактори розміщення фінансових ресурсів фінансовими посередниками в економіці України

В статье раскрыта сущность факторов, которые определяются как явления или процессы, в результате действия которых происходит изменение количественных и/или качественных параметров размещения фінансових ресурсів фінансовими посередниками в економіці України. Аналіз найбільш розповсюджених підходів до класифікації факторів, впливаючих на різні аспекти діяльності фінансових посередників, дозволив виділити авторський підхід до систематизації факторів розміщення фінансових ресурсів фінансовими посередниками. Определены две группы ключевых факторов и установлена связь между ними. По источнику происхождения выделены внешние и внутренние. По содержанию к внешним относятся экономические, правовые, политические, социально-демографические, а к внутренним – фінансова база, кредитная и инвестиционная политика посередника. Аналіз факторів, особливостей их действия и последствий влияния показал, что они обладают способностью стимулировать, сдерживать, направлять размещение фінансових ресурсів фінансовими посередниками в економіці.

Ключевые слова: фінансові посередники, фактори, вплив, розміщення, фінансові ресурси, банки, кредитування, інвестиції.

Табл.: 1. **Бібл.:** 13.

Ковернінська Юлія Вікторівна – кандидат економічних наук, старший преподаватель кафедри фінансових ринків, Університет державної фіскальної служби України (вул. Університетська, 31, Ірпін, Київська область, 08201, Україна)

E-mail: JVSyrotiuk@gmail.com

UDC 336.7:336.027

Koverninska Yu. V. The Factors for Placement of Financial Resources by Financial Intermediaries in the Ukrainian Economy

The article discloses the essence of factors that are defined as phenomena or processes that result in changes in the quantity and/or quality parameters of financial resources placed by financial intermediaries in Ukraine's economy. An analysis of the most common approaches to classifying the factors influencing on various aspects of activity by financial intermediaries has led to allocation of an authorized approach to the systematization of factors for placement of financial resources by financial intermediaries. Two groups of key factors have been defined and their relationship has been determined. According to the source of their origin, the external ones and the internal ones have been allocated. According to the contents, the external group includes the economic, legal, political, and socio-demographic factors, the internal group includes financial basis, credit and investment policy of intermediary. An analysis of the factors, their effects, and the impact of influence has shown that they have the ability to stimulate, deter, channel the placement of financial resources by financial intermediaries in the economy.

Keywords: financial intermediaries, factors, influence, placement, financial resources, banks, credit, investment.

Tbl.: 1. **Bibl.:** 13.

Koverninska Yuliia V. – PhD (Economics), Senior Lecturer of the Department of Financial Markets, The University of the State Fiscal Service of Ukraine (31 Universytetska Str., Irpin, Kyiv region, 08201, Ukraine)

E-mail: JVSyrotiuk@gmail.com

Перед фінансовими посередниками постає складний вибір щодо напрямів розміщення акумульованих фінансових ресурсів. Від такого вибору залежить не лише досягнення поставлених цілей самими фінансовими посередниками (максимізація прибутку, мінімізація ризиків тощо), але й рівень розвитку економіки в цілому. Внаслідок нераціонального розміщення фінансових ресурсів через фінансових посередників потенціал їх участі в економічному розвитку країни буде реалізовано неповною мірою. Прийняття рішень фінансовими посередниками щодо розміщення фінансових ресурсів в економіці відбувається в умовах впливу великої кількості чинників різного характеру, сили дії та спрямованості, що робить актуальним їх поглиблене дослідження.

Різні аспекти діяльності фінансових посередників та впливу на них сукупності чинників досліджувалися вітчизняними та зарубіжними науковцями. В. Зимовець [2] та В. Корнеєв [6] досліджують особливості функціонування фінансових посередників та їх роль в економіці. Фактори впливу на ефективність розвитку фінансового сектора представлено в роботах М. Корнеєва [7]. О. Сергеева структуризувала чинники, що впливають на динамічність грошових потоків банку [9]. Фактори, що впливають на формування депозитних ресурсів банку, вивчає А. Шелюк [12]. Однак питання узагальнення та аналізу чинників, які впливають на прийняття рішень фінансовими посередниками щодо розміщення фінансових ресурсів в економіці України, потребує подальших системних досліджень.

Метою статті є аналіз чинників, що впливають на прийняття рішень фінансовими посередниками щодо розміщення фінансових ресурсів в економіці.

Розуміння сутності прийняття рішення щодо розміщення фінансових ресурсів фінансовими посередниками цілком узгоджується з представленим Г. Саймоном загальним поняттям «прийняття рішення» для усіх суб'єктів господарювання, що визначено як «пошук інформації, пошук та знаходження альтернатив і вибір кращої альтернативи» [13]. Спираючись на дане визначення, зазначимо, що фінансові посередники постійно розглядають доступні варіанти для розміщення ресурсів у межах діючого законодавства та з можливих варіантів обирають найкращий, керуючись при цьому різноманітними критеріями відбору. Критерії відбору кращої альтернативи для розміщення можуть відрізнятися залежно від першочергових цілей, які ставить перед собою той чи інший різновид фінансового посередника. Декілька прикладів цілей фінансових посередників: максимізація прибутків незалежно від високого ступеня ризику – венчурні фонди; максимізація прибутків за умови помірною ризику – страхові компанії, банки; досягнення соціального ефекту – недержавні пенсійні фонди тощо. Окрім внутрішніх цілей, які впливають на те, куди саме будуть в кінцевому результаті розміщені фінансові ресурси, є велика кількість й інших чинників.

З метою поглибленого розуміння сутності чинників розміщення фінансових ресурсів фінансовими посередниками в економіці доцільно розглянути поняття «чинник» і «вплив». Чинник являє собою «умову, рушійну силу, причину будь-якого процесу, що визначає його

характер або одну з основних рис» [10]. В узагальненому вигляді поняття «вплив» у тлумачних словниках пояснюють як «здатність вносити певні зміни, втручатися в розвиток чогось, у хід подій; діяти певним чином на щось» [11, с. 164]. Виходячи з розуміння даних термінів, під чинниками розміщення фінансових ресурсів фінансовими посередниками в економіці пропонуємо розуміти явища чи процеси, у результаті дії яких відбувається зміна кількісних та/або якісних параметрів розміщення фінансових ресурсів фінансовими посередниками в економіці.

У процесі огляду наукових праць було встановлено, що вчені переважно розглядають вплив чинників на: діяльність групи посередників або окремого посередника; окремих аспектів діяльності групи посередників або окремого посередника.

Оскільки найбільша частка в структурі фінансового посередництва належить банкам, то більшість авторів розглядають чинники, які впливають на банківський сегмент фінансової системи або ж на окремі аспекти його функціонування. О. Сергеева узагальнила чинники впливу на діяльність банку за такими видами ознак, як: «місце виникнення (зовнішні та внутрішні); масштаб впливу на досягнення цілей діяльності банку (основні й другорядні), структура (прості та складні), тривалість впливу (постійні, тимчасові та формажорні); можливість впливу (мегарівень, що не контролюється державою; макрорівень, що не контролюється банком, але контролюється державою; мікрорівень, що контролюється банком); напрям впливу (позитивні та негативні); зміст (політичні, правові, економічні, соціальні, технологічні, інформаційні, організаційні тощо); масштаб впливу (загальні, специфічні та індивідуальні); можливість виникнення (реальні й потенційні) тощо» [9]. Своєю чергою, Р. Лавров у своїх працях наводить класифікацію факторів, які впливають на формування депозитних ресурсів банків, виділяючи при цьому найбільш важливу ознаку, а саме – за джерелами походження. За цією ознакою автор поділяє чинники на внутрішні та зовнішні [8]. Дані автори охарактеризували вплив чинників у цілому на діяльність окремої групи фінансових посередників (банків) та окремих аспектів їх діяльності (депозитну діяльність). Зауважимо, що вищепераховані чинники здійснюють значимий вплив не лише на діяльність банків, але й на діяльність усіх фінансових посередників. Проте потребує подальшого дослідження такий аспект, як вплив чинників не лише в цілому на діяльність фінансових посередників, а й на розміщення ними фінансових ресурсів в економіці. Хоча сам перелік чинників в обох випадках майже збігається, проте все ж суттєво відрізняється наслідками впливу.

Більшість авторів одноставні в тому, що найбільш важливим є поділ на зовнішні та внутрішні чинники. Чинники внутрішнього середовища знаходяться під постійним впливом чинників зовнішнього середовища, яке динамічно змінюється [7].

У табл. 1 згрупуємо чинники розміщення фінансових ресурсів фінансовими посередниками в економіці за критерієм джерел походження у дві групи: зовнішні та внутрішні.

Чинники впливу на розміщення фінансових ресурсів фінансовими посередниками в економіці

Чинники за джерелами походження	Чинники за змістом	Характеристика чинників
Зовнішні	Економічні: фаза економічного циклу;	Фаза розвитку економіки відображається в показниках розміру та динаміки ВВП, сальдо платіжного балансу, курсу національної валюти, рівня інфляції та державного боргу тощо
	практика регулювання економічних процесів	Напрями проведення грошово-кредитної, фіскальної, інвестиційної політики тощо
	Правові	Ступінь правової захищеності кредиторів/інвесторів та позичальників/емітентів, узгодженість та мінливість законодавства тощо
	Політичні	Рівень політичної стабільності, узгодженості дій влади, протекціонізму, корупції, умови міждержавних угод тощо
Внутрішні	Соціально-демографічні	Рівень фінансово-економічної грамотності населення, демографічна структура суспільства та динаміка кількості населення
	Фінансова база	Обсяг і динаміка власних, запозичених і залучених ресурсів
	Кредитна та інвестиційна політика	Типи проведення інвестиційної політики, особливості проведення кредитної політики

Джерело: авторська розробка.

Вважаємо, що з метою поглибленого аналізу чинників доцільно всередині цих двох груп здійснити їх розподіл за змістом.

Під впливом такого економічного чинника, як фаза економічного циклу, відбувається зміна попиту на послуги фінансових посередників, що в результаті впливає на обсяги надходжень та розміщення ресурсів. У періоди економічних підйомів обсяги заощаджень населення зростають, відповідно, виникає необхідність щодо їх ефективного інвестування. У даному випадку саме фінансові посередники здатні задовольнити потреби населення у збереженні та примноженні заощаджень шляхом укладання депозитних і пенсійних контрактів, оформлення страхових полісів, продажу інвестиційних сертифікатів тощо. Таким чином, ресурси набувають організованої форми. Організовані заощадження мобілізуються та розміщуються банківською системою або небанківськими фінансово-кредитними установами. Неорганізовані заощадження зберігаються безпосередньо в населення готівкою в національній та іноземній валютах [1, с. 229].

У цей самий період відбувається нарощення обсягів кредитування підприємств, адже фази пожвавлення та зростання в економіці супроводжуються і відповідними позитивними змінами в діяльності підприємств, що приводить до необхідності залучення додаткових ресурсів для розширення виробництва. Тобто, в такі періоди зростає попит на послуги фінансових посередників.

У періоди спаду, рецесії чи депресії обсяги залучених ресурсів фінансовими посередниками скорочуються, що відповідним чином впливає і на обсяги розміщення фінансових ресурсів. Адже в ці періоди населення турбує перш за все задоволення споживчих потреб, а підприємства не мають таких показників рентабельності, які б дозволяли їм покривати відсотки за отриманими кредитами.

Також під впливом зміни фаз економічного циклу змінюються й особливості проведення кредитно-інвестиційної політики фінансовими посередниками, оскільки в різні фази відбувається коливання рівня дохідності фінансових інструментів, звуження або ж розширення переліку доступних фінансових інструментів тощо. Це приводить до необхідності коригування посередниками напрямів розміщення акумульованих фінансових ресурсів, виходячи з реалій функціонування економіки на відповідний момент. Для прикладу – до 2008 р. частка активів страхових компаній, розміщених на банківських вкладах, коливалася в межах 30–50%, тоді як у період банківської кризи 2008 р. та одразу після неї не перевищувала 25% [4]. Таким чином, у період кризи та після неї інвестиційна політика страхових компаній не залишалася незмінною, а коливалася залежно від зміни фази циклу.

Не менш значимий вплив чинить практика регулювання економічних процесів. З метою регулювання економічних процесів держава використовує різноманітний інструментарій, який може як прямо, так і опосередковано впливати на діяльність фінансових посередників. Зокрема, держава в особі уповноважених органів визначає на законодавчому рівні види фінансових інструментів, дозволені для розміщення активів посередниками, встановлює максимально допустиму частку придбання різних видів активів, змінює рівень ставок рефінансування банків Національним банком України (далі – НБУ) та норми обов'язкового резервування, змінює оподаткування діяльності різних видів фінансових посередників тощо. Таким чином, проводячи свою політику (фіскальну, інвестиційну, грошово-кредитну тощо), держава може стимулювати або ж стримувати рух фінансових ресурсів через фінансових посередників за різними напрямками.

Вище зазначалося, що основними фінансовими посередниками за обсягами сформованих і розміщених активів є банки. Тому для прикладу коротко проаналізу-

емо, як грошово-кредитна політика НБУ впливає на розміщення фінансових ресурсів банками. Одним з інструментів, використання якого може впливати на зміну обсягів банківських ресурсів, доступних для розміщення в економіці, є коригування норми обов'язкового резервування. Чим вища така норма, тим менше вільних ресурсів у банківських установ для кредитування підприємств та населення. Наступним інструментом є операції з цінними паперами на відкритому ринку. Так, активний продаж облігацій внутрішньої державної позики та розміщення депозитних сертифікатів може сприяти переспрямуванню вільних ресурсів банківських установ з кредитного ринку та ринку комерційних цінних паперів на ринок державних цінних паперів (на фінансування державного боргу). Опосередкований вплив на розміщення фінансових ресурсів банками може також здійснювати регулювання облікової ставки. Зростання значення облікової ставки призводить до скорочення масштабів рефінансування банків за рахунок збільшення вартості залучення ресурсів, що в періоди криз ускладнює функціонування банківського сегмента. Також дискусійним є питання щодо використання ставок рефінансування лише для підтримки короткострокової ліквідності банків.

Отже, через відповідний інструментарій проведення грошово-кредитної, фіскальної, інвестиційної політики держава може стимулювати кредитування тих секторів економіки та видів економічної діяльності, які мають значний потенціал щодо участі в зростанні економіки.

Наступними групами чинників є політичні та правові. Вони тісно взаємопов'язані з економічними чинниками та між собою. Від рівня правової захищеності як інвестора, так і позичальника та політичної стабільності залежатиме рівень ризикованості операцій щодо розміщення фінансових ресурсів фінансовими посередниками та показники участі домогосподарств та підприємств у діяльності фінансових посередників. Чим вищі ризики втрати інвестованих коштів внаслідок правової незахищеності, тим менше бажаючих вкладати свої ресурси. З іншого боку, внаслідок виникнення корупційних ризиків, які належать до політичних чинників, вартість послуг фінансових посередників може зростати або взагалі їх кількість скорочуватися і т. д.

Часто недооцінюється така група чинників, як соціально-демографічні. Проте саме від них залежить рівень залучення населення до участі в діяльності фінансових посередників та, відповідно, обсяги акумульованих і розміщених ресурсів. Одним з таких чинників є вікова структура населення. Різні вікові групи населення займають різну позицію в інвестиційних процесах. Наприклад, станом на 31.12.2016 р. переважну більшість учасників недержавних пенсійних фондів (62,5%) становили особи віком від 25 до 50 років, натомість частка учасників НПФ вікової групи старше 60 років становила 8,7% та до 25 років – 2,1% [3].

Іншим прикладом соціально-демографічного чинника є фінансова грамотність. Фінансова грамотність – це сукупність світоглядних позицій (установок), знань і навиків громадян щодо ефективного управління особистими фінансами та здатність компетентно застосовува-

ти їх у процесі прийняття фінансових рішень [5]. Таким чином, низький рівень фінансової грамотності може сприяти неповній реалізації інвестиційного потенціалу населення, формуванню неорганізованих заощаджень. Це негативно вплине на формування та розміщення ресурсної бази фінансовими посередниками.

Серед внутрішніх чинників найбільший вплив на прийняття рішення фінансовими посередниками щодо розміщення фінансових ресурсів здійснює наявний їх обсяг, тобто фінансова база. Більші обсяги фінансових ресурсів дають можливість фінансовим посередникам розширювати свою інвестиційну діяльність та обирати більш якісні фінансові інструменти для інвестування.

Кожен вид фінансових посередників має свої особливості проведення інвестиційної та кредитної політики. Наприклад, інвестиційний портфель може бути агресивним, поміркованим або консервативним. Такі фінансові інституції, як недержавні пенсійні фонди, прагнуть, перш за все, захистити акумульовані кошти, а отримання прибутку для них є способом, щоб зберегти ресурси від інфляційних процесів в економіці, що й зумовлює вибір ними часто консервативної інвестиційної політики. Натомість венчурні фонди займають, як правило, агресивну позицію на інвестиційному ринку. Цей чинник визначає пріоритетність орієнтирів фінансових посередників щодо розміщення фінансових ресурсів (максимізація отримання прибутку; мінімізація ризиків; збереження вкладень і т. д.), напрями, тривалість та інструменти розміщення фінансових ресурсів

ВИСНОВКИ

Фінансові посередники, як і будь-які економічні суб'єкти, функціонують в межах економічної системи, а отже, постійно перебувають під впливом різноманітних чинників, які задають напрямок руху фінансових ресурсів від посередників до інших економічних елементів.

Чинники, в контексті нашого дослідження, представляють собою явища чи процеси, у результаті дії яких відбувається зміна кількісних та/або якісних параметрів розміщення фінансових ресурсів фінансовими посередниками в економіці.

Серед широкого спектра чинників, які стають визначальними під час прийняття рішення фінансовими посередниками щодо розміщення ними сформованої ресурсної бази, було визначено дві групи чинників за різними критеріями. За джерелом походження – зовнішні та внутрішні. За змістом до зовнішніх віднесено: економічні, правові, політичні, соціально-демографічні, а до внутрішніх: фінансову базу, кредитну та інвестиційну політику посередника.

Аналіз чинників та наслідків їх впливу на розміщення фінансових ресурсів фінансовими посередниками показав, що зміна дії цих чинників може стимулювати або ж стримувати рух фінансових ресурсів через фінансових посередників, що, своєю чергою, позитивно або негативно впливатиме як на діяльність самих фінансових посередників, так і на розвиток економіки в цілому. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Доходи та заощадження в перехідній економіці України/за ред. С. Панчишина та М. Савлука. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. 406 с.

2. **Зимовець В. В.** Акумуляція фінансових ресурсів та економічний розвиток: монографія. Київ: Інститут економіки НАН України, 2003. 314 с.

3. Інформації про стан і розвиток недержавного пенсійно-го забезпечення України // Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL: <http://nfp.gov.ua/content/stan-i-rozvitok-npz.html>

4. Інформація про стан і розвиток страхового ринку України // Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL: <http://nfp.gov.ua/content/informaciya-pro-stand-i-rozvitok.html>

5. **Кізіма Т. О.** Фінансова грамотність населення: зарубіжний досвід і вітчизняні реалії. *Вісник ТНЕУ*. 2012. № 2. С. 64–71.

6. **Корнєєв В. В.** Фінансові посередники як інститути розвитку: монографія. Київ: Основа, 2007. 192 с.

7. **Корнєєв М. В.** Фактори впливу на ефективність розвитку фінансового сектора. *Бізнес Інформ*. 2013. № 12. С. 292–296.

8. **Лавров Р. В.** Депозитна політика банку в сучасних умовах. *Науковий вісник ЧДІЕУ*. 2010. № 4 (8). С. 182–187.

9. **Сергєєва О. С.** Структуризація чинників, що впливають на динамічність грошових потоків банку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Сер.: Економічні науки. 2014. Вип. 7 (5). С. 75–77.

10. Словник української мови: в 11 томах. Том 11. Київ, 1980. С. 326.

11. Сучасний тлумачний словник української мови: 100 тис. слів/за заг. ред. В. В. Дубчинського. Харків: Школа, 2009. 1008 с.

12. **Шелюк А. А.** Науково-методичні засади формування системи депозитного менеджменту банку: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08. Суми, 2016. 235 с.

13. **Simon H. A.** *The new science of management decision*. N. Y.: Harper and Row Publishers, 1960. 50 p.

REFERENCES

Dokhody ta zaoshchadzhennia v perekhidnii ekonomitsi Ukrainy [Income and savings in a transition economy of Ukraine]. Lviv: LNU im. Ivana Franka, 2003.

"Informatsiia pro stan i rozvytok nederzhavnoho pensiinoho zabezpechennia Ukrainy" [Information about the state and development of non-state pension provision of Ukraine]. Ofitsiynyi sait Natsionalnoi komisii, shcho zdiisniue derzhavne rehuliuвання u sferi ryнкiv finansovykh posluh. <http://nfp.gov.ua/content/stand-i-rozvitok-npz.html>

"Informatsiia pro stan i rozvytok strakhovoho rynku Ukrainy" [Information on the status and development of the insurance market of Ukraine]. Ofitsiynyi sait Natsionalnoi komisii, shcho zdiisniue derzhavne rehuliuвання u sferi ryнкiv finansovykh posluh. <http://nfp.gov.ua/content/informaciya-pro-stand-i-rozvitok.html>

Kizyma, T. O. "Finanova hramotnist naseleunia: zarubizhnyi dosvid i vitchyzniani realii" [Financial literacy: international experience and domestic realities]. *Visnyk TNEU*, no. 2 (2012): 64-71.

Kornieiev, V. V. *Finansovi poserednyky yak instytuty rozvytku* [Financial intermediaries as development institutions]. Kyiv: Osнова, 2007.

Kornieiev, M. V. "Faktory vplyvu na efektyvnist rozvytku finansovoho sektora" [Factors of influence on efficiency of financial sector development]. *Biznes Inform*, no. 12 (2013): 292-296.

Lavrov, R. V. "Depozytna polityka банку v suchasnykh umovakh" [Deposit policy of the Bank in modern conditions]. *Naukovyi visnyk ChDIEU*, no. 4 (8) (2010): 182-187.

Serhieieva, O. S. "Strukuryzatsiia chynnykiv, shcho vplyvaiut na dynamichnist hroshovykh potokiv банку" [Structuring of the factors influencing the dynamics of cash flows of the Bank]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*. Ser.: Ekonomichni nauky, no. 7 (5) (2014): 75-77.

Slovyk ukrainskoi movy [Dictionary of the Ukrainian language]. Vol. 11. Kyiv, 1980.

Suchasnyi tлумachnyi slovyk ukrainskoi movy [Modern dictionary of the Ukrainian language]. Kharkiv: Shkola, 2009.

Sheliuk, A. A. "Naukovo-metodychni zasady formuvannia systemy depozytnoho menedzhmentu банку" [Scientific-methodical bases of formation of system of Deposit management Bank]. *Dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.08*, 2016.

Simon, H. A. *The new science of management decision*. New York: Harper and Row Publishers, 1960.

Zymovets, V. V. *Akumuliatsiia finansovykh resursiv ta ekonomichnyi rozvytok* [The accumulation of financial resources and economic development]. Kyiv: Instytut ekonomiky NAN Ukrainy, 2003.